

ULOGA MEDICINE RADA U DJEČJIM VRTIĆIMA

UVOD

Preko 90 % radnika u dječjim vrtićima ide redovno na specijalističke preglede u ordinacije medicine rada prema Pravilniku o radnim mjestima s posebnim uvjetima rada (dalje u tekstu: Pravilnik). Manji dio radnika zaposlen u računovodstvu i tajništvu upućuje se na kontrolu vida na osnovi Pravilnika o zaštiti zdravlja i sigurnosti pri radu s računalom.

Odgojitelji, spremačice-servirke, pralje i krojačice-pralje obavljaju preglede prema članku 3., točka 56. Pravilnika zbog neprekidnog kontakta sa zaraženim osobama (djecom) i predmetima (posteljinom, igračkama, fekalijama i izlučevinama). Ovisno o Procjeni rizika, pregled se obavlja i prema točki 16. Pravilnika zbog fizičkog opterećenja.

Domari, vozači i ložači obavljaju preglede prema točki 19. Pravilnika, drugim pravilnicima i zakonskim odredbama. Poslove rukovatelja centralnog grijanja obavljaju ugovorene i ovlaštene organizacije. Diskutabilna je točka 19. Pravilnika jer domari nisu profesionalni vozači, ne prevoze osobe i njihovo zdravstveno stanje se kontrolira prema propisima za vozače cestovnih motornih vozila.

Dugogodišnjim praćenjem zdravstvenih pregleda 250 radnika u specijalističkoj ordinaciji

medicine rada i sporta uočile su se mnoge prednosti. Jedna od najvažnijih je prihvaćanje pregleda i njihovo nedoživljavanje kao obvezu zbog pozitivnih iskustava u zaštiti i očuvanju zdravlja.

DOBRA PRAKSA

Dijagnosticirane su učestale anemije, upale urinarnog trakta, problemi s mišićno-koštanim sustavom koji su obradom kod liječnika opće medicine i, prema potrebi, specijaliste izliječeni ili je spriječeno daljnje oštećenje zdravlja.

Zbog prijevremenog liječničkog prekidanja bolovanja, događalo se da su radnice bile u nemogućnosti normalno obavljati radne zadatke pa su upućivane na izvanredne preglede. Specijalist medicine rada i sporta izdao im je uvjerenje o privremenoj nesposobnosti za rad i uputio na daljnju obradu. Radnice su, po izliječenosti, normalno nastavile s radom, bez ikakvih ograničenja i trajnog oštećenja zdravlja.

Tijekom dvije godine, jedna od radnica učestalo je bila na bolovanju zbog psihičkih i inih problema što je narušilo međuljudske odnose. Upućivanjem na izvanredni pregled dijagnosticiran je problem te je radnica, uz promijenjenu terapiju, nastavila odgovarajuće liječenje. Ona i njezini suradnici su zadovoljni i zahvalni.

Zbog „neadekvatnih uvjeta rada“ bilo je problema u jednom izdvojenom procesu. Radnice su bile nezadovoljne organizacijom i uvjetima rada, osjećale su se zanemareno što je dovelo, naravno, i do narušavanja međuljudskih odnosa. Uzalud su se nabrajala sva poboljšanja koja su učinjena te sve mjere koje se poduzimaju u cilju zaštite zdravlja i sigurnosti na radu. Prigovor o „nemogućim uvjetima rada“ došao je i do specijaliste medicine rada i sporta kojem je dostavljeno pisano izvješće. Pregledom radnog prostora, specijalist medicine rada utvrdio je da prostorije zadovoljavaju građevinsko-tehničke norme, dobro su osvijetljene, posjeduju klimu, ventilaciju, odvojeni prostor za garderobu i odmor te je proces rada optimalno uređen. Radnice više nemaju prigovor na uvjete rada. Međutim, međuljudski odnosi su se pokazali kao primarni problem koji se rješava obradom u ordinaciji medicine rada. Srećom, nema neposredne opasnosti za život i zdravlje radnica.

Nakon operacijskog zahvata, jedna od zaposlenih radnica vraćena je na posao bez ikakvih radnih ograničenja. Njezin posao zahtijeva učestalo dizanje djece i cijelo radno vrijeme u nefiziološkom položaju (čućanje, klećanje, izvijanje tijela, sjedenje na dječjim stolicama i sl.). S obzirom na postoperativni oporavak, specijalist medicine rada i sporta dao je preporuku da se radnica privremeno oslobodi rada u jaslicama kako bi se izbjeglo najteže fizičko opterećenje za to radno mjesto. I radnica i organizator rada, na taj način, riješili su problem.

Radnici, inače sposobnoj za rad, u međuvremenu se promijenila zdravstvena slika: postala je šutljiva, bezvoljna, naglo je dobila na težini. Vrtić nema kompetenciju miješanja u rad i liječenje doktora opće medicine, ali zato ima ugovor sa specijalističkom ordinacijom medicine rada i sporta te liječnikom čije je mišljenje jednako vrijedno kao i svih ostalih liječnika specijalista.

Suradnja sa stručnim suradnicima, posebno sa zdravstvenom voditeljicom/višom medicinskom sestrom te specijalistom medicine rada i sporta neophodna je u cjelovitom osiguranju zdravog radnog mjesta.

UMJESTO ZAKLJUČKA

S obzirom na dosadašnja iskustva te praćenje bolesti i zdravstvenih problema velikog broja radnika, primijećene su manjkavosti u specifikaciji opterećenja u postojećem Pravilniku o radnim mjestima s posebnim uvjetima rada.

Radnicima u administraciji, zbog statičnog načina rada, zdravstvena slika se drastično pogoršala. Naročito je vidljivo opterećenje na koštano-mišićnom sustavu. Osim toga, spremačice/čistačice i pralje također se pojačano fizički naprežu. Zaposleni u kuhinji, kuhari i pomoćno osoblje uopće nisu obuhvaćeni Pravilnikom. Odgojitelji se upućuju na preglede primarno zbog točke 56. članka 3. Pravilnika.

Vodeći brigu o zaštiti zdravlja, očuvanju radne sposobnosti i sigurnosti na radu kao i o produžetku radnog vijeka, svim radnicima, bez obzira na djelatnost, neophodno je osigurati redovite preventivne preglede u specijalističkoj ordinaciji medicini rada.

U Nacrtu Pravilnika o radnim mjestima s posebnim uvjetima rada potrebno je razraditi sljedeća opterećenja:

- Fizičko naprezanje - **nefiziološki položaj tijela** - potrebno je razlikovati taj rad od rada radnika na građevinskim i sličnim poslovima. Radnici u administraciji danas radni vijek provode sjedeći. Odgojitelji čuče, pužu, izvijaju se, sjede na niskim stolčićima. Ista je situacija i sa spremačicama te radnicama u praonicama rublja. Treba istaknuti izrazito naporni i fizički teški rad radnika u kuhinji.
- Biološki agensi - **zaražene osobe i predmeti** nisu navedeni u Pravilniku kao ni u Nacrtu Pravilnika o radnim mjestima s posebnim uvjetima rada. Potrebno je razlikovati vožnju u punom autobusu i neposredni rad s virusima i bakterijama od cjelodnevnog rada s osobama i djecom gdje se učestalo javljaju proljevi, prehlade, zarazne bolesti, mijenjaju pelene, čiste isporučane površine itd.

- **Psihofizičko opterećenje** - odgojiteljice rade sa skupinom od 20 do 25 djece koje treba predati roditeljima zdravo, kontaktiraju s roditeljima koji su često naporniji od djece, imaju obveze i napore radnog mjesta te sva ostala opterećenja današ-

njeg čovjeka... pa kao svi i ostali radnici u vrtiću trebali bi dokazivati psihofizičko zdravlje. Isto tako, radnicima na svim radnim mjestima koji su pretežno u kontaktu s ljudima bilo bi potrebno utvrditi psihofizičke sposobnosti.

Nada Puceković, ing. sig.